

یادداشت

روی دیگر اشتغال زایی؛ یا آنچه از توسعه به ما نمی‌گویند؟

محمدرضا جعفری - فعال اجتماعی

● ترجیح‌بند اشتغال به شکل‌های مختلف و تناسبت‌های گوناگون از سوی مدیران دولتی تکرار می‌شود؛ اما مهم شیوه ایجاد این اشتغال در زمینه‌های مرتبط با بحران‌های سرزمینی ایران است. درک این نکته که ایجاد فرصت‌های شغلی تنها در احداث صنایع فولاد و پتروشیمی و سد و تونل‌های انتقال آب و ایده‌های دودستی خلاصه نمی‌شود، «کلید» ورود به عرصه نوینی از توسعه همه‌جانبه کشور است. مدیران ما هیچ‌گاه نخواستند و نتوانستند از این حلقه فریبسته رهایی یابند. سیستم بوروکراتیک ما با مدیران دائم مسخ‌شده، قابلیت نخبه‌کشی و فرصت‌سوزی فراوانی داشته است. مثال‌ها بسیار است؛ درحالی‌که ۵۰ سال از تولید اولین خودرو در ایران می‌گذرد، سطح کمتی و کیفی تولید این محصول هیچ‌گاه به حدی نرسید که بتواند فراتر از مرزهای محدودشده کشور به بُن تعریف‌های سنگین، راهی به بازارهای جهانی بیابد؛ درحالی‌که ژاپن و کره جنوبی و این روزها چین با فتح بازارهای جهانی هم تولید ثروت کرده‌اند و هم ایجاد اشتغال. قیمت غیرواقعی، مصرف بالای بنزین و آلایندگی خودروهای وطنی نتیجه مستقیم عملکرد مدیران صنعتی کشور است. کشور ما به جای تولید و صادرات بنزین هنوز واردکننده است. توجه به فرصت‌های محتمل از طریق رونق‌گردشگری و توانمندسازی و اعتماد به جوامع محلی با توجه به ظرفیت‌های تاریخی و طبیعی کشور عمدتا به دلایل ضعف برنامه‌ریزی مدیریتی و نگاه غالب ایدئولوژیک و نیز کمبود زیرساخت‌ها و بی‌توجهی به حفظ میراث طبیعی و فرهنگی و نبود تبلیغات جهانی مغفول مانده است. گسترش تولید برق از انرژی‌های نوشونده، باد و خورشید، همواره هم نیاز فوری و ضروری و هم فرصت مناسب سرمایه‌گذاری بوده است. توسعه مدیران مرتبط با فناوری اطلاعات و ارتباطات و الکترونیک، به‌عنوان انقلاب صنعتی سوم، از طریق توسعه دانش بومی یا انتقال دانش فنی از کشورهای صاحب علم هیچ‌گاه در رؤس برنامه‌ریزی مدیران دولتی قرار نگرفته است، به‌طوری‌که همیشه واردکننده بوده‌ام تا صادراتکننده آن. مدیران ما فرصت همکاری با علم جهانی را در تولید نرم‌افزار و هم‌نوایی با انقلاب دیجیتال از دست داده‌اند. سیستم بهداشت و درمان ما با کسب درآمد نجومی با فشار بر مردم داخلی، خود را بی‌نیاز از جذب گردشگر پزشکی دیده است. اینان تجهیزات پزشکی و کالاهای بهداشتی را هم وارد می‌کنند. نظام تصمیم‌گیری ما با بی‌توجهی به وضعیت منزلی و معیشتی مهندسان، در مقایسه با پزشکان زمینه‌ساز مهاجرت و محرومیت از خدمات و ایده‌های آنها شده است. صنایع نساجی و لباس هیچ‌گاه قادر به درک الزامات بازار و نیاز مردم با فرهنگ‌های مختلف و در نتیجه توسعه مناسب نبوده؛ چنان که نه‌تنها نتوانسته به بازارهای خارجی نفوذ کند بلکه بازار داخلی را به برندهای ترک و اجناس چینی باخته است. علاوه‌براین خیل محصولات و کالاهای خرد و کلانی را باید دید که از درگاه‌های مختلف و به شیوه‌های قانونی و فراقانونی وارد کشور می‌شود. از نوشت‌افزار و مسواک تا خلال دندان حتی. همه اینها فرصت‌های اشتغال‌زایی پاک هستند. در همه این مراحل نیازی به آسان‌گیری الزامات محیط‌زیستی پروژه‌ها و طرح‌ها نیست. درحالی‌که جهان در حال عبور از انقلاب صنعتی سوم به سوی انقلاب چهارم صنعتی است، با فرصت‌ها و زمینه‌های منحصربه‌فرد و بدیع، مدیران ما در عوض در کوبر، کارخانه تولید فولاد ساخته‌اند و بعد برای آن آب منتقل کرده‌اند. در مناطق حفاظت‌شده به دنبال ساخت پتروشیمی بوده‌اند و به زور چاه‌های عمیق برداشت غیرصیانتی از رودخانه‌ها و تالاب‌ها، کشاورزی کم‌بهره محصولات آب‌بر را گسترش داده‌اند و در خوزستان نیشکر کاشته‌اند و در اطراف دریاچه ارومیه به جای انگور سیب. به این دلیل سدهای زیادی ساخته‌اند. بعد فراوان هزینه کرده‌اند تا شاید دریاچه ارومیه یا تالاب شادگان را نجات دهند و کانون‌های ریزگرد در خوزستان را از روشی غلط مهار کنند. اینان همواره سرنا را از سر گشادش نواخته‌اند یا نواخته بر زمین کوبیده‌اند. با یک تغییر زاویه دید نسبت به روند توسعه می‌توان از هرزرفتن منابع مالی و توان کارشناسی و آسیب‌زایی محیط‌زیستی جلوگیری کرد. این مستلزم شفافیت مالی، حذف واسطه‌های رانتی و ایجاد چرخه سالم اطلاعات و پویاسازی دم و دستگاه اداری و ادغام مردم در مکانیسم تصمیم‌گیری، تعمیق دموکراسی مشارکتی است. این موارد و مواردی مشابه با شعارهایی به ظاهر موجه، در طرح‌های مخرب اما دهان‌برکن که به وعده‌های تبلیغاتی نمایندگان و مدیران منطقه‌ای و ملی رنگ و لعاب می‌بخشد، کم می‌شود. به ما نمی‌گویند چه کارها که می‌توانستند و نکردند و در این توانستن و انجام‌ندادن، مردم جوامع محلی و محیط زیست قربانیان اصلی‌اند و آیندگانی که در سرزمینی خشک و برهوت و آلوده یا به گیتی خواهند گذاشت.

اقتصاد

«شرق» واگذاری شرکت‌های تأمین اجتماعی را بررسی می‌کند

هدیه دولت به بخش خصوصی در شستا

رایتل با قرارداد پیمان مدیریت به افراد «دارای اهلیت» واگذار می‌شود

انجام معامله‌ای «به نفع دولت» با بایک زنجانی بوده است. نفع دولت در سازمانی که دولتی نیست طبیعتا نمی‌تواند معنایی داشته باشد و به‌همین‌دلیل است که برخی اظهارات مدیران دولت فعلی نیز دراین‌باره با انتقاد جدی کارشناسان و شرکای اجتهای سازمان تأمین اجتماعی به‌خصوص کارگران تحت پوشش این سازمان مواجه می‌شود. سخنان «محسن مهرعلیزاده»، استاندار استان اصفهان، در ماه بهمن نمونه‌ای از اشاره مدیران دولت به استفاده دولت از منابع سازمان تأمین اجتماعی است. به گفته مهرعلیزاده و به نقل از خبرگزای رسمی دولت (ایرنا)، «دولت در قالب سازمان بزرگی مانند شرکت سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی به‌دنبال راه و شیوه‌ای برای رونق‌دادن به وضعیت اقتصادی و تولید در کشور است». مهرعلیزاده همچنین افزوده بود: «شستا تکمیل‌کننده تلاش‌های دولت به‌منظور حضور هر چه بیشتر بخش خصوصی در اقتصاد است». در چنین شرایطی به نظر می‌رسد تصمیم دولت نقش مهمی در واگذاری شرکت‌های شستا دارد و آنچه در این بین مهم است، رونق‌بخشی به اقتصاد بخش خصوصی است نه منافع سازمانی که عمومی و غیردولتی با سرمایه کارگران تحت پوشش تأمین اجتماعی شکل گرفته است. علی‌خدایی، از نمایندگان کارگران کشور نیز پیش از این در گفت‌وگو با «شرق» به مسئله رد دیون دولت از طرفی که چندان به نفع سازمان تأمین اجتماعی نیست، اشاره کرده بود. درشرایطی‌که بدهی دولت به تأمین اجتماعی به بیش از ۱۵۰ هزار میلیارد تومان رسیده و کمبود نقدینگی مهم‌ترین مشکل تأمین اجتماعی در شرایط فعلی است، به گفته خدایی، دولت برای کاهش بدهی خود به تأمین اجتماعی، واگذاری طرح‌های عمرانی نیمه‌کاره خود به این سازمان را در دستور کار قرار داده است. در این بین سوآلی که پیش می‌آید این است که چرا سازمان تأمین اجتماعی باید چنین پیشنهادی را بپذیرد و پاسخش نیز احتمالا این خواهد بود که وقتی عملا مدیریت سازمان تأمین اجتماعی از سوی وزیر کار تعیین می‌شود و وزیر کار نیز منصوب دولت است، نمی‌توان انتظار مقاومت خاصی را در تأمین اجتماعی داشت و طبیعی است که مانند همه آنچه در طول ده‌ها سال انجام گرفته، سازمان تأمین اجتماعی هم‌زمان ضربه‌گیر، قلق، اهرم و ابزار دولت برای اجرای سیاست‌های دیگری باشد.

واگذاری رایتل باپیمان مدیریت

طبق آنچه تاکنون گفته شده، شستا واگذاری ۱۳۰ بنگاه اقتصادی زیرمجموعه خود را در دستور کار قرار داده است و تعداد هلدینگ‌های آن از ۹ هلدینگ به پنج هلدینگ نفت، گاز و انرژی، بانک و بیمه، دارو، معدن و فلزات و فناوری اطلاعات و ارتباطات کاهش خواهد یافت. از این بین و در مرحله اول، ۵۸ شرکت واگذار خواهد شد و بیش از ۸۰ شرکت نیز در حال آماده‌سازی برای واگذاری هستند. یکی از مشهورترین بنگاه‌هایی که شستا قصد واگذاری آن را دارد، اپراتور سوم همراه (رایتل) است که فراخوان واگذاری مدیریت اجرایی آن در قالب پیمان مدیریت منتشر شده است. بنا بر آگهی منتشرشده از سوی شستا، قرار است اداره اجرایی شرکت رایتل در قالب قرارداد پیمان مدیریت به مدت سه سال به اشخاص «واجد صلاحیت» واگذار شود. طبق این آگهی، متقاضیان باید توان مالی مناسب و تابعیت ایرانی و تجربه مدیرعاملی اپراتورهای سراسری موبایل را به مدت حداقل سه سال داشته باشند. سعید خدامرادی، مدیرعامل هلدینگ صباتأمین

لیست شرکت‌های مشمول واگذاری			
نام شرکت	درصد سهام	نام شرکت	در صد سهام
سرمایه‌گذاری ساختمان ایران	۲۵٫۳۹	چوب و کلاغذ مازندران	۱۷٫۹۷
پارس‌سازه	۱۰۰	لطیف	۹۹٫۸
ایوان بهشت	۱۰۰	حریر خوزستان	۸۶
بازرسی فنی و کنترل خوردگی تکین‌کو	۶۴٫۵	چوب اسلام	۴۶٫۸۶
احداث و خودکفایی صنایع شاخص	۹۰	کارتن ایران	۳۳٫۵۵
مهندسی و نصب فیکو پارس	۵۹٫۱۵	بیستون	۱۰۰
دامداری فکا	۱۰۰	توسعه تجارت تأمین	۱۰۰
ملارد شیر	۱۰۰	کارتن البرز	۵۴
سولیران	۸۷٫۲	شیرین‌دارو	۵۴٫۲۶
گچ ماشینی فارس	۱۰۰	داروسازی زاگرس فارمد پارس	۸۵٫۳۶
تهران بتن	۹۸٫۶۵	نیرکلر	۳۲٫۰۹
آلومینیوم دورال	۱۰۰	دوده صنعتی پارس	۴۴٫۱۲
سرام آرا	۶۰٫۵۳	لیاف	۱۳٫۰۶
کاشی الوند	۸۹٫۹۲	کلر پارس	۹۴٫۵۶
کاشی سعدی	۴۷٫۷۳	پتروشیمی آبادان	۶۳٫۶۱
توسعه صنایع لاستیک (نخ‌تایر)	۵۱٫۲۸	پتروشیمی غدیر	۹۰
لاستیک سهند	۶۶٫۱۸	کرین	۴۲٫۱۶
ایران‌یاساتایر و رابر	۱۶٫۷۴	لعلیران	۵۸٫۰۷
مجمع صنایع لاستیک یزد	۴۶٫۱۷	شیمی‌فانت	۶۵٫۳۹
تولیدی گاز لوله	۴۸٫۵۸	صنایع کیمیای غرب‌گستر	۹۹٫۹۹
تولیدی لوله‌های دوجداره قدر	۸۹٫۹۷	شیمیایی قرآرود قشم	۸۵٫۷۷
سلسله آب حیات کرمان	۹۹٫۷۵	سنگ تزئین کلاردشت	۱۰۰
ارچ	۱۵٫۸	فارسیت اهواز	۸۱٫۴۹
لوازم خانگی پارس	۹۷٫۹۳	فارسیت درود	۱۳٫۹۴
پارس‌الکترونیک	۶۰٫۹۴	ایران‌پرسیت	۲۲
چوب و خزر کاسپین	۱۰۰	کرامیت	۲۳٫۹۷
کانگدسازی کاوه	۶۵٫۹۵	سیمان درورد	۴۹٫۰۴
کانگذ غرب	۳۰٫۷۷	عالم‌آرا	۳۸٫۸
چوکا	۷۰٫۵۴	پایانه احداث صنعت	۹۹٫۹۹

و مسئول واگذاری شرکت‌های شستا، در گفت‌وگو با «شرق» گفت: واگذاری از طریق قرارداد پیمان مدیریت یکی از روش‌های واگذاری است که در آن افراد متقاضی می‌توانند با چپنش استراتژی مشخص برای سرمایه‌گذاری سودآور، وارد پیمان با شستا شوند و ضمن قبول تعهداتی در زمینه سودآوری، اداره امور بنگاه اقتصادی را به دست بگیرند. به گفته خدامرادی شرکت‌هایی که شستا درحال حاضر قصد واگذاری آنها را دارد، بر اساس سوده‌ای از زبان‌ده‌یون مرتب نشده‌اند، بلکه یا بنگاه‌های کوچکی هستند که اصولا نباید یک مجموعه بزرگ مانند شستا وارد این عرصه‌های پایین‌دستی می‌شده و قصد خروج از آن را داریم یا شرکت‌هایی هستند که با استراتژی شستا سازگار نیستند و بهتر دیده‌ایم آنها را واگذار کنیم. به گفته مدیرعامل هلدینگ صباتأمین، واگذاری این شرکت‌ها ضمن رونق‌بخشی به بخش خصوصی، منافع سازمان تأمین اجتماعی را نیز تأمین خواهد کرد.

دراستای سیاست‌های کلی کشور است

علی‌ظفرزاده، مشاور مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی، در گفت‌وگو با «شرق» درباره علت واگذاری بنگاه‌های اقتصادی تأمین اجتماعی گفت: سازمان تأمین اجتماعی نیز مانند دیگر سازمان‌ها و نهادهای عمومی در راستای سیاست‌های کلی کشور و همین‌طور نظرات شخص رئیس‌جمهور به سمت خصوصی‌سازی

واقعی و اوصول حرکت می‌کند؛ زیرا ما اعتقاد داریم باید امور مردم را به مردم بسپاریم و مطمئن از طریق این بنگاه‌ها شاهد مدیریت بهینه و سودآوری بیشتری خواهیم بود. به گفته ظفرزاده درحال‌حاضر دولت در صنایع بالادستی فعال است و باید حداقل در صنایع پایین‌دستی امکان حضور بخش خصوصی فراهم شود؛ زیرا درحال‌حاضر بخش خصوصی کشور در حاشیه قرار دارد و بنگاه‌های دولتی و شبه‌دولتی از پشتوانه حمایت‌های نهادی برخوردارند و امکان رقابت با آنها برای بخش خصوصی وجود ندارد.

تغییرات مدیریتی در تأمین اجتماعی

در کنار مشکلات اقتصادی‌ای که بخشی از آن تابعی از شرایط اقتصادی کشور بوده است، اجرای طرح تحول سلامت نیز به مشکلات قبلی سازمان تأمین اجتماعی اضافه شده است. از یک سو در طرح تحول سلامت و با افزایش تعرفه‌ها، هزینه‌های درمانی سازمان تأمین اجتماعی نیز افزایش چشمگیری داشته

و از دیگر سو، با تصمیم جدید دولت و مجلس قرار است منابع درمانی این سازمان از این پس به خزانه کل کشور واریز شود. درحالی‌که اختلاف‌نظر در شیوه هزینه‌کرد منابع درمانی بین وزارت بهداشت و درمان و سازمان تأمین اجتماعی وجود دارد و تعارض منافع در این سطح نیز بین نظام پزشکی و تأمین اجتماعی دیده می‌شود، برخی کارشناسان ریاست یک پزشک ارتوید را که سال‌ها در سازمان نظام پزشکی ایران مسئولیت داشته و عضو منتخب شورای عالی نظام پزشکی کشور نیز بوده است، در رأس این صندوق کارگری در تضاد با منافع سازمان تأمین اجتماعی می‌دانند؛ مسئله‌ای که از سوی حامیان سیدتیقی نوربخش، مدیرعامل کنونی سازمان تأمین اجتماعی، فاقد ارزش تحلیلی خوانده می‌شود. از دیگر سو، نگاهی به مدیران شستا در دهه اخیر نشان می‌دهد تنها دو سال از ۱۰ سال گذشته فردی غیر پزشک بر صندلی ریاست تأمین اجتماعی تکیه زده است که آن استثنای دوساله هم کسی جز سعید مرتضوی نبوده که سابقه و تخصصی در اقتصاد و مدیریت یک صندوق بیمه‌ای نداشته است. درحالی‌که زمزمه‌هایی مبنی بر تغییر قریب‌الوقوع مدیر سازمان تأمین اجتماعی شنیده می‌شود و از گزینه‌هایی مانند احمد میدری یا مهدی کرباسیان برای این سمت نام برده می‌شود، بیش از ۱۶۰ نماینده مجلس با امضای طوماری حمایت خود را از نوب‌خش اعلام و از او تقدیر و تشکر کرده‌اند. هم‌زمان با این فعل و انفعالات، نمایندگان مجلس نیز طرح استیضاح علی‌ریبعی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی را کلید زده‌اند که دو محور آن «عدم توانایی در اداره امور بنگاه‌های شستا» و همچنین «بالا رفتن بدهی بیش از حد در سازمان‌های وابسته از قبیل تأمین اجتماعی و بازنگشتگی به سیستم بانکی» است. تلاش برای استیضاح ریبعی در شرایطی صورت می‌گیرد که کمتر از یک ماه پیش، رحیم زارع، سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس، از تقاضای برخی نمایندگان برای تحقیق و تفحص از عملکرد صابر خیر داده بود. به‌این‌ترتیب به نظر می‌رسد کلاف تأمین اجتماعی بیش از همیشه درهم پیچیده است و تا زمانی که توافقی بین شرکای اجتماعی تأمین اجتماعی، یعنی کارگران، کارفرمایان و دولت صورت نگیرد و قدرت مدیریتی و نظارتی این شرکا در تأمین اجتماعی به توازن نرسد، امکان دفاع از منافع کارگران تحت پوشش این صندوق وجود نخواهد داشت.

خبر

تعیین تکلیف ۹۸ درصد

سپرده‌گذاران تعاونی منحله وحدت

● شرق: ۹۸ درصد سپرده‌گذاران تعاونی منحله وحدت «آرمان» تعیین تکلیف شدند. سیدامین جوادی، مدیرعامل مؤسسه ملل در تشریح آخرین وضعیت تعیین تکلیف سپرده‌گذاران وحدت توضیح داد که برای دو درصد باقی‌مانده نزدیک به هزارو ۷۰۰ میلیارد تومان دیگر منابع لازم است که پس از تعدیل سودها حدود هزارو ۵۰۰ میلیارد تومان می‌شود. او که در یک نشست خبری صحبت می‌کرد، تأکید کرد: حدود چهارهزارو ۷۰۰ میلیارد تومان سپرده در مؤسسه وحدت از حدود ۲۷۴هزارو ۲۰۶ نفر جذب شده بود که از این رقم حدود ۵۰۰ میلیارد تومان تسهیلات بود، اما چهارهزارو ۲۰۰ میلیارد تومان دیگر در دسترس نبود. به گفته جوادی در کام نخست حساب‌های تا سقف سه میلیون تومان در دستور کار قرار گرفت که ۲۷۷ هزار نفر تعیین تکلیف شدند. در مرحله تسویه حساب تا سقف صد میلیون تومان نیز ۸۴هزارو ۳۰۹ سپرده‌گذار دریافتی داشتند و چهارهزارو ۶۷۹ نفری که بالای صد میلیون تومان سپرده داشته‌اند، صد میلیون تومان دریافت کرده‌اند. او همچنین درباره تعدیل سود سپرده‌گذاران نیز اضافه کرد: به‌هرحال باید سودهای متفاوت و بالایی که به ۲۸ و بعضا تا ۳۳ درصد می‌رسید و به سپرده‌گذاران در زمان فعالیت پرداخت شده بود، تعدیل و بر اساس سود رایج موجود که ۱۵ درصد است، پرداخت می‌شد. او همچنین در پاسخ به سؤال ایسنا مبنی بر اینکه از چهارهزارو ۷۰۰ میلیارد تومان جذب‌شده که فقط ۵۰۰ میلیارد تومان آن به تسهیلات مربوط می‌شود، مابقی در چه وضعیتی قرار دارد، گفت: از چهارهزارو ۲۰۰ میلیارد تومان باقی‌مانده عمدتا تبدیل به ملک شده بود و بخشی هم سودهایی که به مشتریان پرداخت شد. از این املاک تاکنون حدود ۶۰۰ میلیارد تومان در مراحل کارشناسی شناسایی شده است. برای املاک شناسایی‌شده از ابتدا خواستیم که مزایده برگزار شود و برای حدود ۳۷۰ میلیارد تومان آن مزایده برگزار شد، ولی با این حال فقط دو پاکت در مورد املاک ریز و نه چندان قابل توجه به ما رسید و نتوانستیم با وجود اینکه بازار ملک روند مثبتی طی می‌کند، مزایده‌ها را با موفقیت انجام دهیم. اما با همکاری بانک مرکزی و قوه قضائیه در حال پیگیری هستیم تا بتوان املاک را شناسایی کرد و به فروش رساند و خط اعتباری بانک مرکزی را برگردانیم.

هر انتخاب یک لبخند

در نوروز ۹۷ هزینه دارو و درمان هزار کودک محک

در یک ماه توسط شرکت فیلیپس و شکوفا تأمین می‌شود.

شکوفافیلیپس

PHILIPS